TEODOR LLORENTE

TEODOR LLORENTE

Col·lecció Gràfica
Sèrie Còmics, 4

© Acadèmia Valenciana de la Llengua
© Jesús Huguet Enguita

Edita: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Avinguda de la Constitució, 284. 46019, València
avl@gva.es www.avl.gva.es

Guió i dibuix: Jesús Huguet
Disseny i maquetació: U-GET!
Impressió: LAIMPRENTA CG
www.laimprentacg.com

ISBN: 978-84-482-5660-9
Depòsit Legal: V-3590-2011

El dia 7 de gener de l'any 1836 la ciutat de València estava amenaçada per les tropes carlines. En el castell de Sagunt, el jove tinent de caçadors Felicíssim Llorente complia una setmana de torn.
RIC, RIC!
RIC, RIC!
Ei, ei!
RIC, RIC!
Llorente! Què et passa hui? Portes tota la nit muralla amunt muralla avall.
!
Mira que no hi ha un carlí en quilòmetres al voltant...
No em preocupa l'enemic, comandant... És que, a València, la meua dona està a punt de posar-se de part...
Ha! ha! ha! Si és per això, estigues tranquil, home! Les dones saben d'eixes coses...
València, al cap de pocs dies...
Has vist que boniquet que és el teu fill?
Maria..., és lletget, no?
Lletget, dius? Pobret, si és un sol!

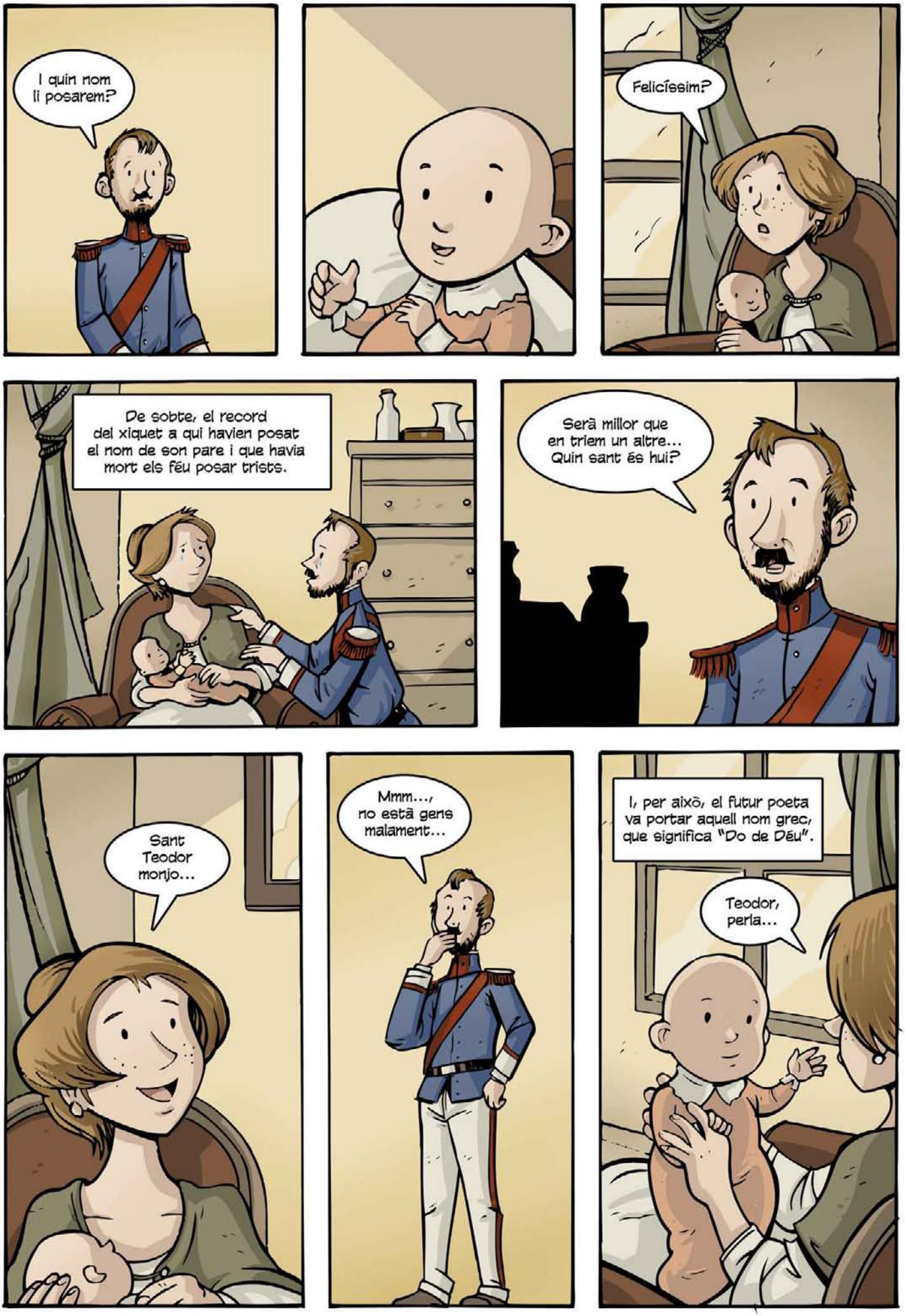
I quin nom li posarem?
Felicíssim?
De sobte, el record del xiquet a qui havien posat el nom de son pare i que havia mort els féu posar trists.
Serà millor que en triem un altre... Quin sant és hui?
Sant Teodor monjo...
Mmm..., no està gens malament...
I, per això, el futur poeta va portar aquell nom grec, que significa "Do de Déu".
Teodor, perla...

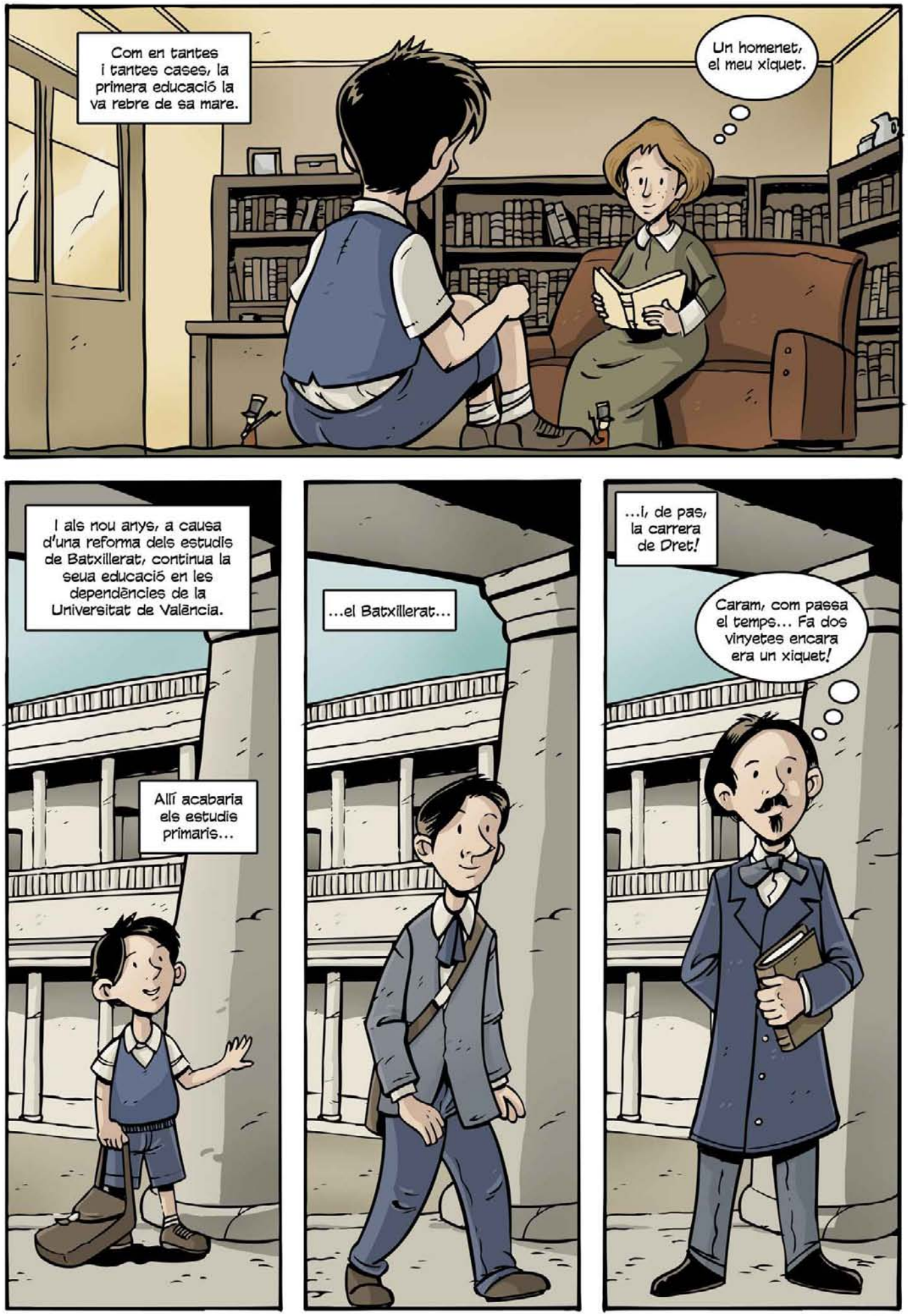
Com en tantes i tantes cases, la primera educació la va rebre de sa mare.
Un homenet, el meu xiquet.
I als nou anys, a causa d'una reforma dels estudis de Batxillerat, continua la seua educació en les dependències de la Universitat de València.
Allí acabaria els estudis primaris...
...el Batxillerat...
...i, de pas, la carrera de Dret!
Caram, com passa el temps... Fa dos vinyetes encara era un xiquet!

Amb tan sols catorze anys, Llorente comença a escriure els primers versos.
Ulls blaus, no! De cel... Llavis..., llavis de..., de rosa.

Però el primer gran èxit literari l'obtindria amb un drama, "Delirios de amor", estrenat en el Teatre Principal i escrit quan només en tenia dèsset.

Mestre, Mestre!
Ben fet!
Grà..., gràcies!
Bravo!

Gràcies a esta obra i als seus poemes, Llorente es va convertir en una figura de relleu entre els estudiants, que el consideraren, des de llavors, una autoritat en temes poètics i literaris.

I és que, en aquella època, l'ambient de la universitat era apassionadament literari. Se celebraven molts concursos i hi havia enceses discussions (sovint violentes i tot) sobre literatura...
Teodor, recordes el poema guanyador del concurs sobre l'expulsió dels moriscs?

Clar que sí... Una obra excel·lent...

Escolta, m'han dit que el poema no és de l'autor premiat...

Cooom? Qui t'ha dit això?

Un que es diu Querol no para de dir que eixos versos són seus...

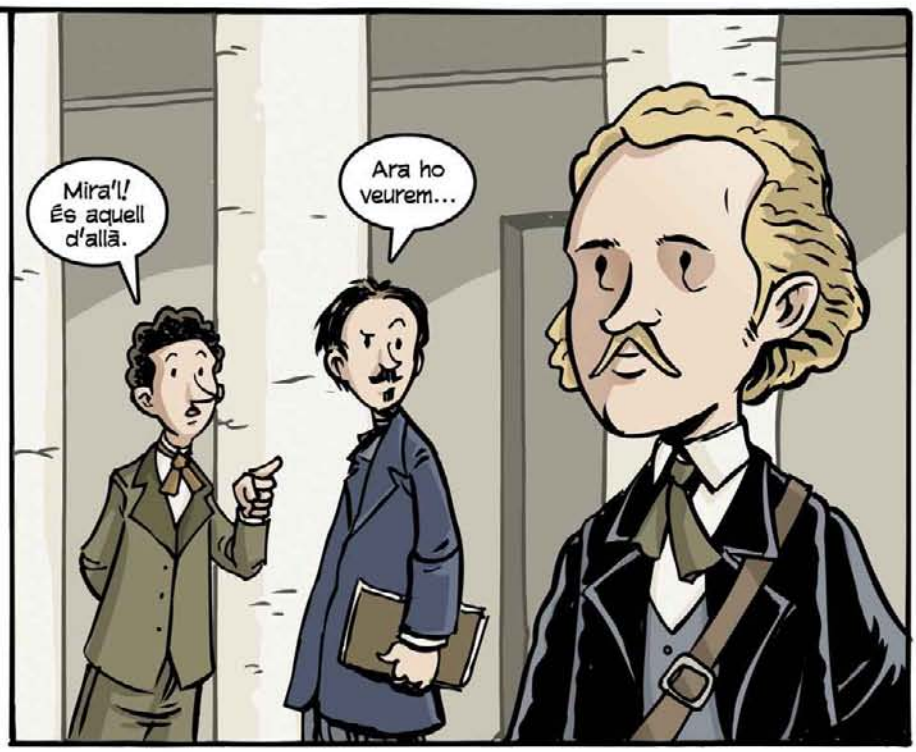
Mira'l! És aquell d'allà.
Ara ho veurem...

Qui és el malandrí que vol usurpar la glòria dels altres?

Cap glòria robada busque, sinó la que meresc...

Senyor, com vos atreviu...!

Xiu-xiu, xiu-xiu...
?

?
?
Ha! ha! ha!

Li demane disculpes, senyor!
!

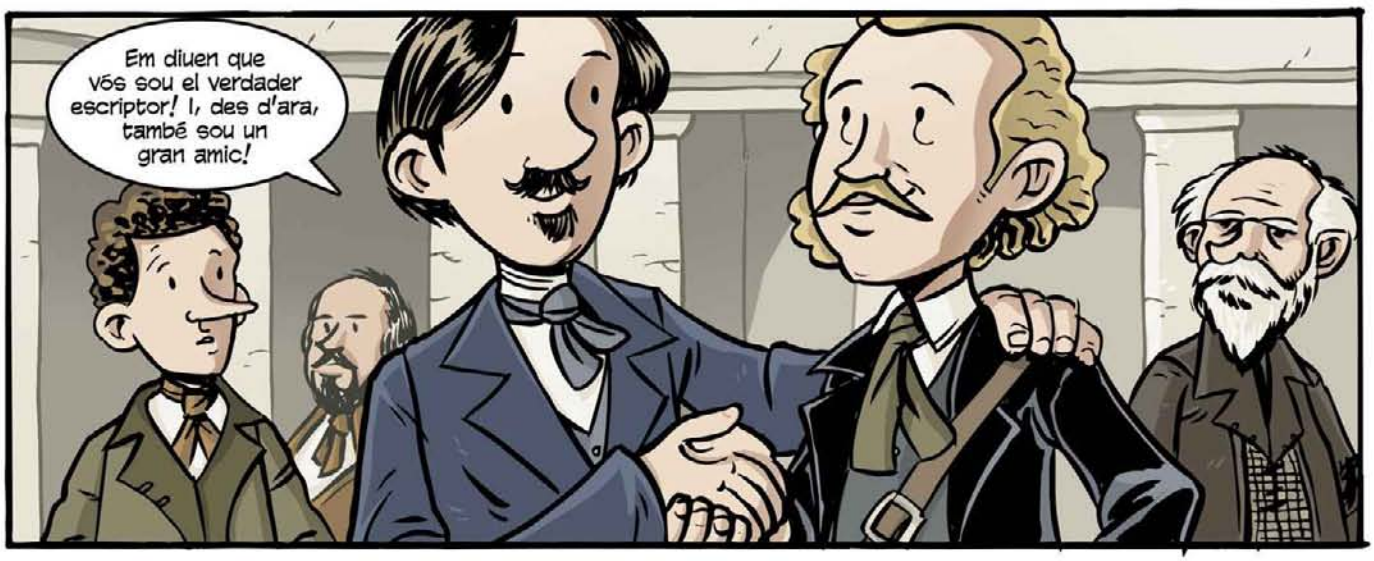
Em diuen que vós sou el verdader escriptor! I, des d'ara, també sou un gran amic!

Els dos amics començaren una intensa col·laboració literària que els va portar a traduir al castellà el poema "El corsari", del poeta anglés Lord Byron.
A l'abordatge, valents!
A Madrid, mentres feia el doctorat, Llorente traduirà un altre poeta romàntic, Victor Hugo.
I a Barcelona li publicaran la traducció de la tragèdia "Zaira", de Voltaire.
En la segona sèrie de "Leyendas de oro" (1908) també traduirà poetes moderns, entre altres, Àngel Guimerà i Jacint Verdaguer.
Leyendas de oro

L'any 1858 arribà a València Marià Aguiló per a ocupar el càrrec de director de la Biblioteca de la Universitat. Aguiló, que havia iniciat el moviment renaixencista a Mallorca, prompte es va fer amic dels jóvens poetes Querol i Llorente...
Per això vos dic que...

...vosaltres dos, com a excel·lents poetes que sou, heu de col·laborar en el ressorgiment literari d'aquella que és la nostra dolça llengua materna i la seua poesia...

No va desencaminat vosté, ja que és cert que ací tenim una llengua viva, però una literatura morta, perquè, encara que no s'ha deixat mai d'escriure en valencià, la llengua s'usa sense estudis ni poliments, corrompuda i bàrbarament castellanitzada.

En efecte, i a vosaltres vos correspon la tasca de demostrar al poble valencià que la llengua no servix únicament per a fer riure en els sainets i els romanços, sinó que també es pot emprar de la més culta de les formes i per als més elevats fins...

Senyor, vosté parla com un llibre obert... Però, com podem fer-ho?

Per a començar, estic organitzant una festa poètica valenciana..., uns jocs florals...

Jocs que se celebrarien, amb un gran èxit, en el paranimf de la Universitat de València l'any 1859...

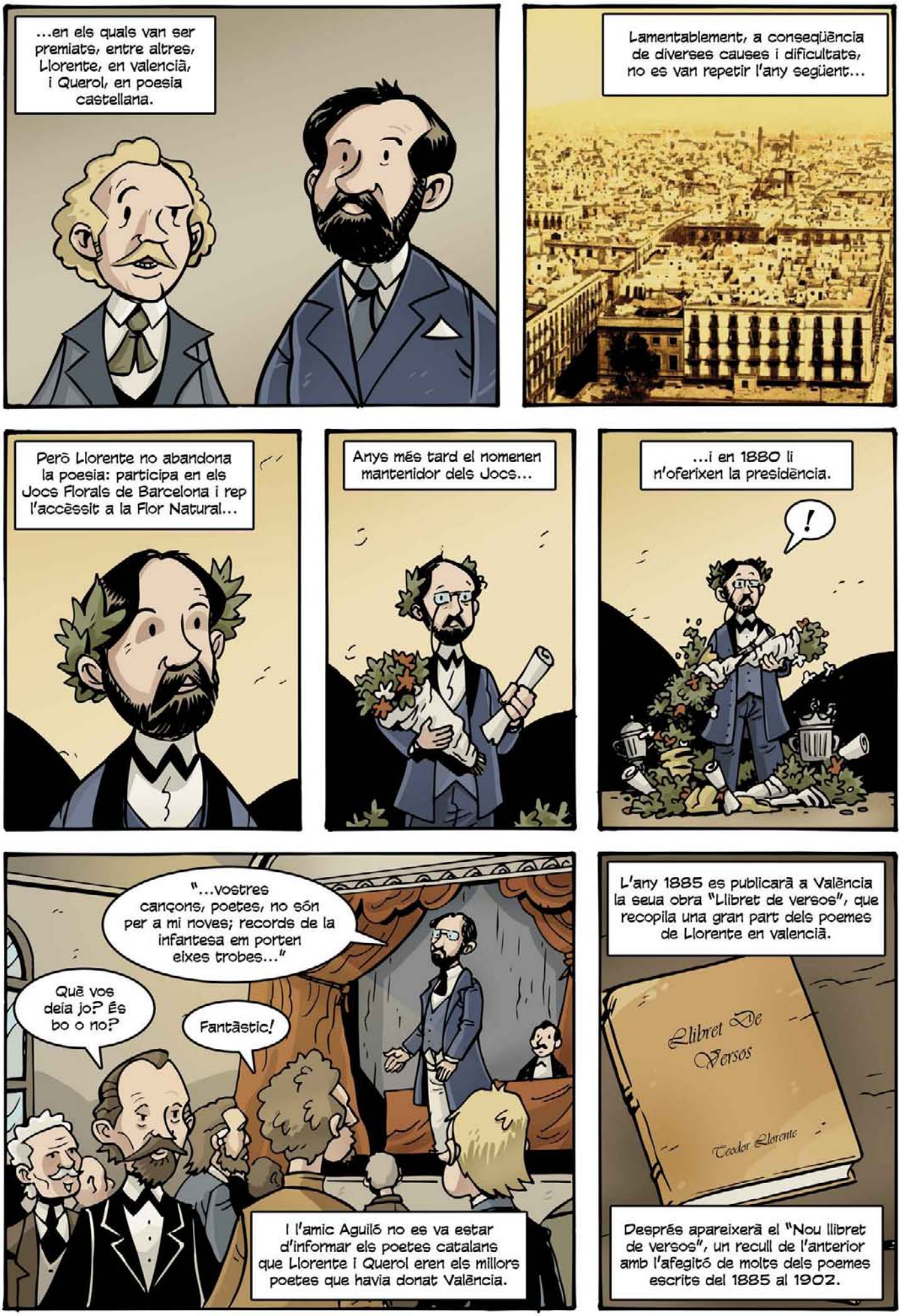
...en els quals van ser premiats, entre altres, Llorente, en valencià, i Querol, en poesia castellana.
Lamentablement, a conseqüència de diverses causes i dificultats, no es van repetir l'any següent...
Però Llorente no abandona la poesia: participa en els Jocs Florals de Barcelona i rep l'accèssit a la Flor Natural...
Anys més tard el nomenen mantenidor dels Jocs...
...i en 1880 li n'oferixen la presidència.
!
"...vostres cançons, poetes, no són per a mi noves; records de la infantesa em porten eixes trobes..."
Què vos deia jo? És bo o no?
Fantàstic!
I l'amic Aguilò no es va estar d'informar els poetes catalans que Llorente i Querol eren els millors poetes que havia donat València.
L'any 1885 es publicarà a València la seua obra "Llibret de versos", que recopila una gran part dels poemes de Llorente en valencià.
Llibret De Versos
Teodor Llorente
Després apareixerà el "Nou llibret de versos", un recull de l'anterior amb l'afegitó de molts dels poemes escrits del 1885 al 1902.

València, 1860.
Buf!
Bof!
Hauríem d'estar contents...
Hauríem...
Ja hem acabat la carrera...
No hem d'estudiar més...
Estudiar? Si ens passàvem les vesprades de tertúlia en tertúlia...
I ara, què?
Ostres... jo he trobat faena en la Secretaria de Ferrocarrils...
Això demostra que eres bon poeta...
En canvi, a mi... m'han oferit que em faça càrrec del diari "La Opinión"...
Teodor Llorente dirigirà "La Opinión", propietat de l'empresari valencià Josep Campo, fins que l'any 1866...

...adquirirà el diari, que eixirà amb un altre nom. I, així, el dia 31 de gener publica, amb l'ajuda de Josep Doménech Tabemer, el primer número de "Las Provincias".
Enhorabona, don Josep!
Enhorabona, senyor Llorente!

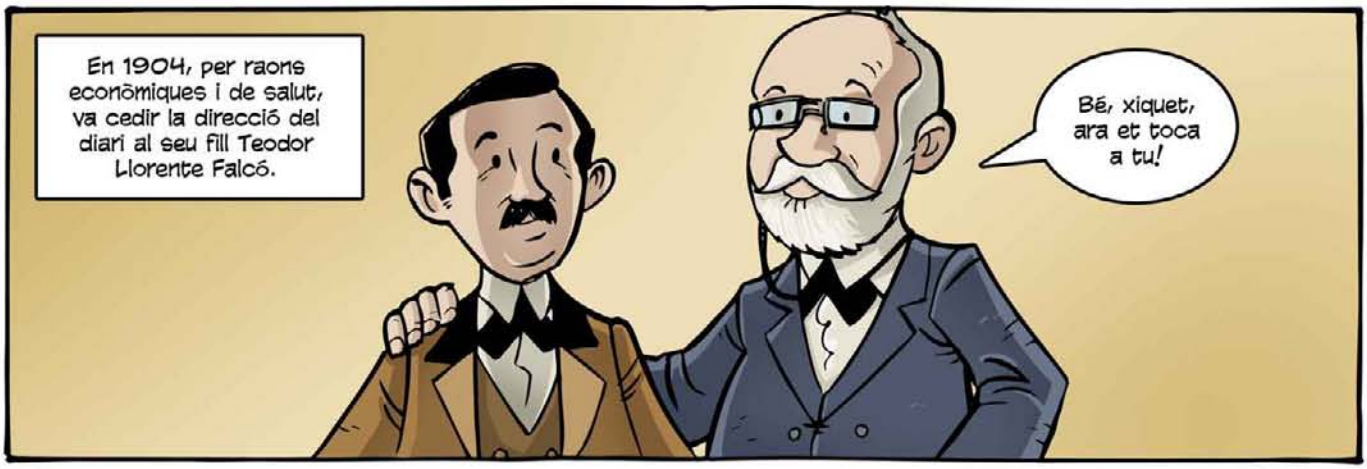
En 1904, per raons econòmiques i de salut, va cedir la direcció del diari al seu fill Teodor Llorente Falcó.
Bé, xiquet, ara et toca a tu!

Entre 1891 i 1899, Llorente també participà, a causa de la notorietat que li donava ser director d'un diari, en la política activa. Va ser elegit tres vegades diputat al Congrés pel Partit Conservador. Però no es va sentir mai a gust fent de polític, i al final abandonà el càrrec.

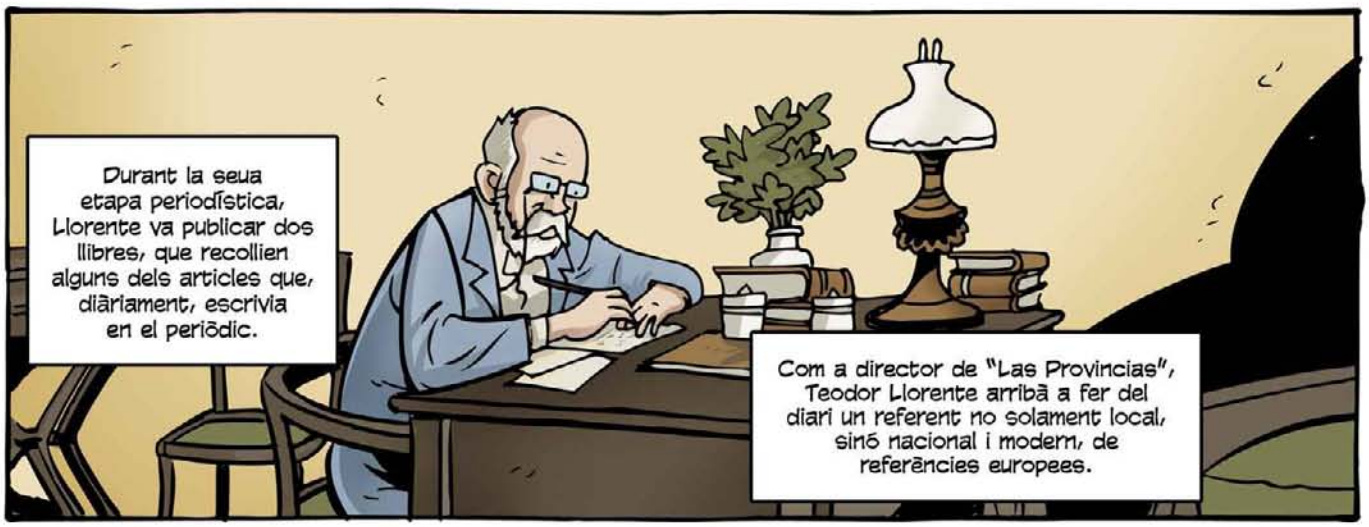
Durant la seua etapa periodística, Llorente va publicar dos llibres, que recollien alguns dels articles que, diàriament, escrivia en el periòdic.
Com a director de "Las Provincias", Teodor Llorente arribà a fer del diari un referent no solament local, sinó nacional i modern, de referències europees.

Mentrestant, Constantí Llombart, un altre escriptor de la terra, havia iniciat a València la publicació d'un calendari anomenat "Lo Rat Penat".
Tinc una idea...
Amb tota la gent que ha escrit en el calendari, podríem crear una entitat valencianista...
...que refermara l'esperit col·lectiu dels que escriuen en la nostra llengua!
Molts escriptors, entre altres Teodor Llorente, es feren ressò de la proposta...
Ben pensat!
A mi m'encisa ser conreador de la sublim poesia llemosina...
...entre ells hi havia poetes cultes...
A mi lo que *m'agrà* és fer redolins. T'has enterat, marqués?
...i també escriptors populars i espontanis...
Per fi, el 31 de juliol del 1878, es constituïa la societat Lo Rat Penat, entitat que aspirava a unir tots estos escriptors en l'estudi i la publicació de treballs i d'obres en valencià, més enllà de les seues diferències estilístiques o polítiques...
...però prompte apareixerien els primers problemes...
Prou!
Estirat!

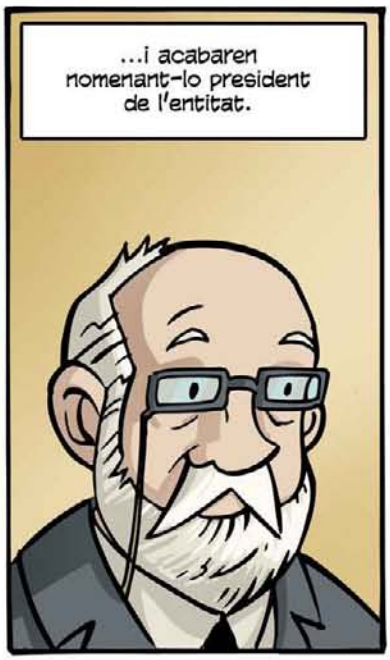

Lo Rat Penat torna a instaurar la festa dels Jocs Florals. Importants personalitats i literats de l'època foren honrats en els Jocs, entre ells, els escriptors Víctor Balaguer i Jacint Verdaguer.

Casa de Teodor, 1909.
Vinga, pare, que ja t'esperen...
Ara vaig, filla, ara vaig...

Tota aquella gent havia anat a buscar Teodor Llorente a sa casa...
Mare meua, quina gentada...

...entre visques i llauradores que llançaven flors...
Visca Llorente!
Visca el poeta!
Visca València!
Visca!
Caram, senyor alcalde, no m'esperava tot açò...
Els seus conciutadans l'estimen més del que vostè es pensa, mestre...

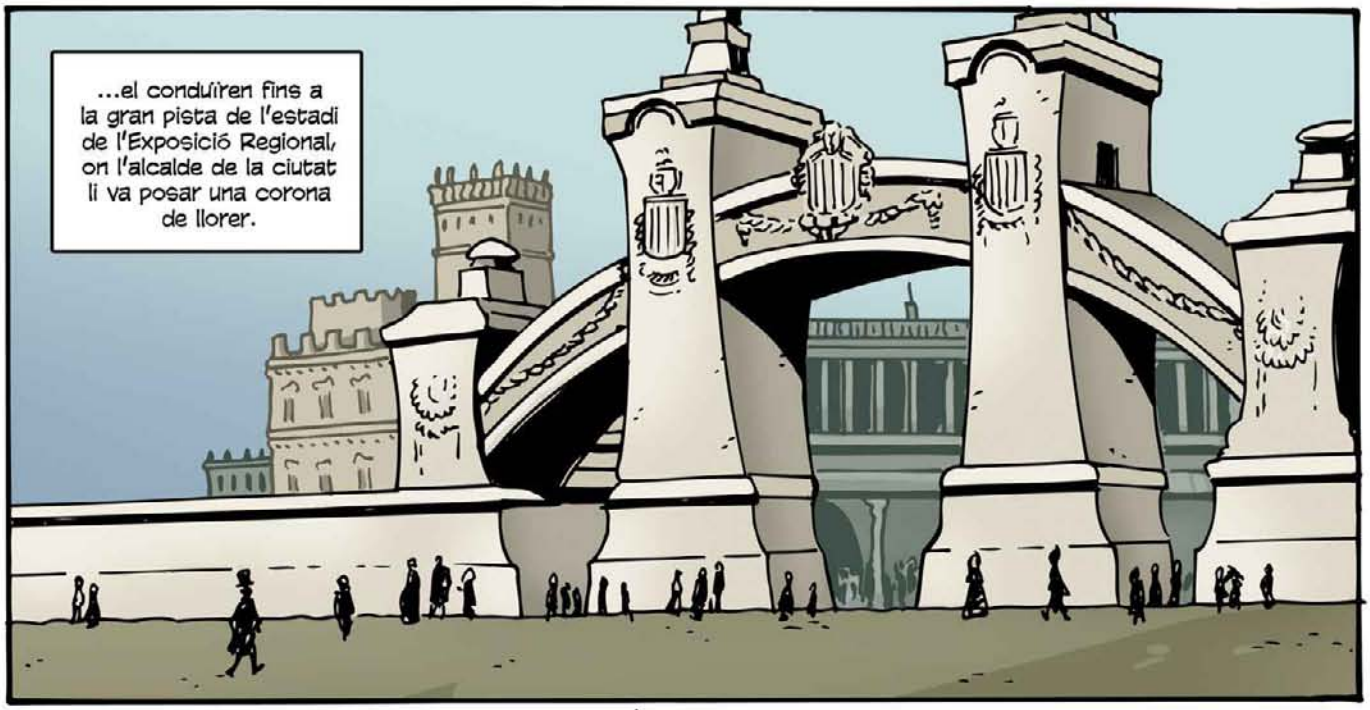

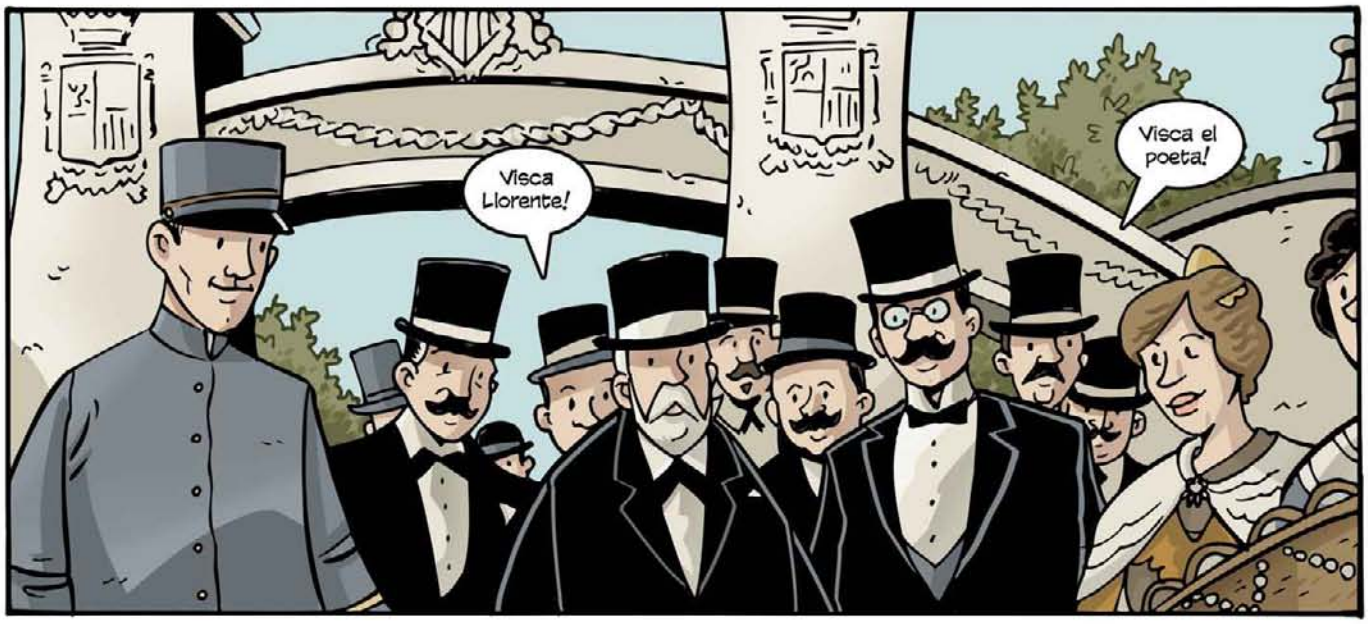

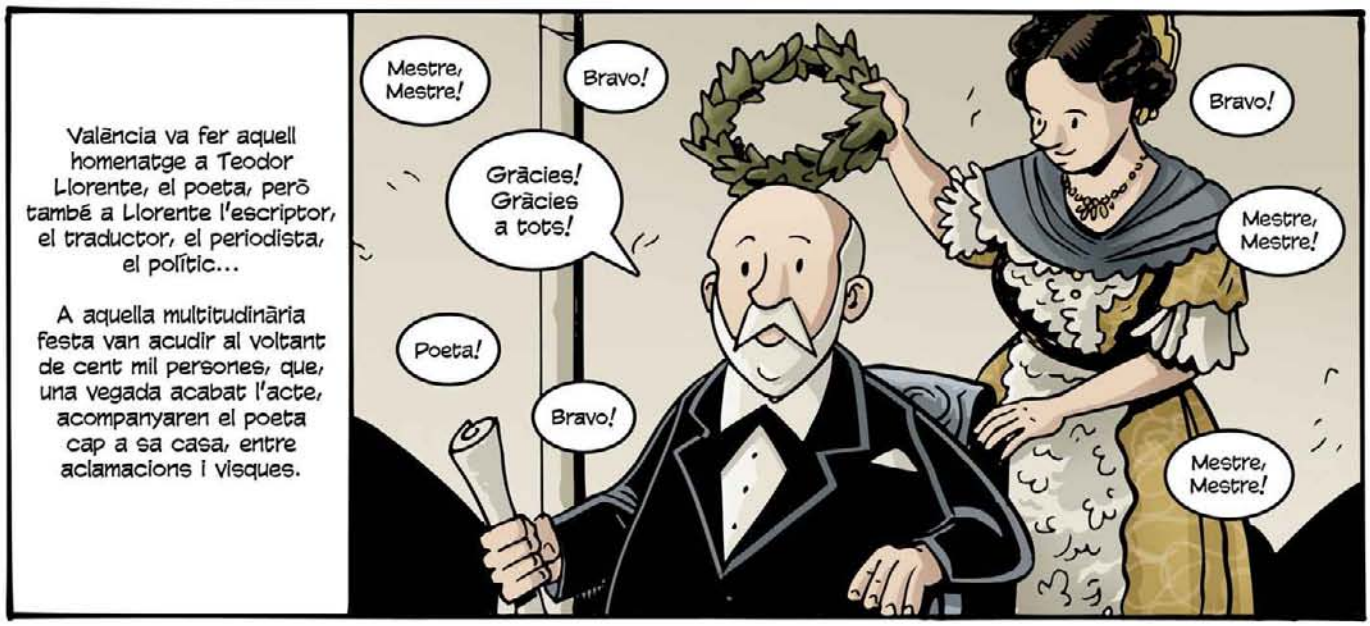

València va fer aquell homenatge a Teodor Llorente, el poeta, però també a Llorente l'escriptor, el traductor, el periodista, el polític...

A aquella multitudinària festa van acudir al voltant de cent mil persones, que, una vegada acabat l'acte, acompanyaren el poeta cap a sa casa, entre aclamacions i visques.

Després dels homenatges de 1909, ja retirat de la vida periodística, Teodor Llorente passava els estius en alguna de les seues finques de Natzaret o Museros.

Allí gaudia de la companyia de la seua família, els fills i, sobretot, el nét i les nétes, que li feien enyorar la infància.

De menut, jo no jugava..., llegia...

Greument malalt, Llorente es confessava amb el seu gran amic, l'historiador Josep Sanchis Sivera...

...com ja saps...

...necessite ajuda per a caminar, i no puc dormir en el llit... Passe les nits en una butaca...

...estic patint, amic Josep..., però l'únic que encara no he perdut és l'esperança...

Monument dedicat per la ciutat de València al poeta Teodor Llorente, inaugurat el 1924.

Teodor Llorente va morir el 2 de juliol del 1911.

El seu últim poema, titulat "Als poetes jóvens", acaba així:

Oh valencians poetes,
als que les muses guien!
Poseu foc en la idea
i en vostres versos mel;
i a la llum de migdia
vostres estrofes sien
colomes que aletegen
en la blavor del cel.

VORA EL BARRANC DELS ALGADINS

Vora el barranc dels Algadins
hi ha uns tarongers de tan dolç flaire
que per a omplir d'aroma l'aire
no té lo món millors jardins.
Allí hi ha un mas, i el mas té dins
volguts records de ma infantesa;
per ells jo tinc l'ànima presa
Vora el barranc dels Algadins.

Vora el barranc dels Algadins
s'alcen al cel quatre palmeres,
lo vent, batent ales lleugeres,
mou son plomall i els seus troncs fins.
En ells, millars de teuladins
fan un soroll que el cor enxisa.
¡Qui ouir pogués sa xillerissa
vora el barranc dels Algadins!

Vora el barranc dels Algadins
l'aigua corrent los camps anega,
en sos espills lo sol llampega
i trau l'arròs verdosos brins.
Sona el tic-tac en los molins,
i al caure el sol, caçadors destres,
a joca van d'ànets silvestres
vora el barranc dels Algadins.

Vora el barranc dels Algadins
mourà demà les palmes l'aire,
li donaran los horts son flaire
i sa cantúria els teuladins.
Lo mas demà guardarà dins
dolços records i imatges belles;
¡jo no podré gojar ja d'elles
vora el barranc dels Algadins!

ACADÈ
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA